

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนนานาชาติ

โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยถือเป็นรูปแบบการศึกษาหนึ่งที่เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในสังคมไทย และมีผู้สนใจลงทุนในธุรกิจนี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งในบทนี้จะเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติ โดยจะกล่าวถึงความเป็นมาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย การจัดการการศึกษาหลักสูตรต่างประเทศ ระบบการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย และสภาพการณ์ปัจจุบันของโรงเรียนนานาชาติ

4.1 ความเป็นมาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

ในอดีตชาวต่างประเทศที่มีความสัมพันธ์ทางการทูตหรือด้านการค้าที่มีความจำเป็นต้องเข้ามาทำงานหรือพำนักในประเทศไทยและมีความจำเป็นต้องนำครอบครัว บุตรหลานติดตามเข้ามาศึกษาในประเทศไทย แต่ในขณะนั้นยังไม่มีจัดการศึกษาให้แก่ชาวต่างชาติเป็นการเฉพาะ รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าวจึงได้เห็นชอบให้มีการจัดการศึกษานานาชาติให้แก่นักเรียนต่างประเทศ

แต่เดิมโรงเรียนนานาชาติเป็นโรงเรียนตามนโยบายพิเศษ เป็นโรงเรียนโพ้นทะเล (Oversea School) ที่ยึดโครงสร้างหลักสูตรตามประเทศบ้านเกิดเมืองนอนของกลุ่มผู้ปกครองที่มีจำนวนมากที่สุด และถือเป็นโรงเรียนเฉพาะกาล ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2497 ที่สอนเฉพาะชาติใดชาติหนึ่ง เช่น โรงเรียนอเมริกันที่สอนนักเรียนชาวอเมริกัน โรงเรียนญี่ปุ่นก็สอนเฉพาะนักเรียนชาวญี่ปุ่นเท่านั้น (มุสดี ตรงต่อการ, 2540)

โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยได้เริ่มมีความสำคัญมาเป็นเวลาเกือบ 50 ปีแล้ว แม้ว่าในระยะแรกจะยังคงมีจำนวนเพียงไม่กี่แห่งและเป็นการเรียนการสอนจากมิชชันนารีเท่านั้น อีกทั้งการจัดตั้งยังต้องได้รับการพิจารณาเป็นรายๆจากกระทรวงศึกษาธิการและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีความยุ่งยากและใช้เวลานาน โรงเรียนนานาชาติแห่งแรกที่กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้จัดตั้งขึ้น คือ โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ (International School Bangkok) ซึ่งได้รับการอนุมัติจัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อ พ.ศ.2500 ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2497 แต่ได้เปิดดำเนินการมาก่อนตั้งแต่ พ.ศ.2497 โดยใช้ระบบการศึกษาระบบประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมปลาย โดยจะรับเฉพาะนักเรียนที่เกิดใน

ต่างประเทศและมีสัญชาติต่างประเทศและได้ติดตามผู้ปกครองเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว และไม่รับนักเรียนสัญชาติไทย

หลังจากนั้นกระทรวงต่างประเทศได้เสนอขอให้จัดตั้งโรงเรียนนานาชาติขึ้นอีก เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจ มีการลงทุนจากต่างประเทศ ทำให้มีชาวต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และมีโรงเรียนนานาชาติที่รองรับบุตรหลานชาวต่างชาติที่เข้ามาพำนักในประเทศไทยไม่เพียงพอ ทำให้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2506 ให้จัดตั้งโรงเรียนร่วมฤดีวิเทศศึกษา (Ruamrudee International School) ซึ่งในระยะแรก ดำเนินการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาแบบประเทศอังกฤษและเปลี่ยนเป็นระบบการศึกษาแบบประเทศสหรัฐอเมริกาจนถึงปัจจุบัน โดยมีหลักการให้รับเด็กต่างชาติที่เกิดในต่างประเทศและผู้ปกครองเข้ามาทำงานหรือพำนักอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว รวมทั้งบุตรหลานของบุคคลในคณะทูตและคณะองค์การระหว่างประเทศ ตลอดจนเด็กไทยที่เป็นบุตรข้าราชการไทย ซึ่งผู้ปกครองไปรับราชการในต่างประเทศและเด็กนั้นได้เคยเรียนในโรงเรียนต่างประเทศมาแล้วเข้าเรียนในโรงเรียนได้ ต่อมากรมวิเทศสหการได้ขอจัดตั้งโรงเรียนบางกอกพัฒนา (Bangkok Patana School) และได้รับการอนุมัติจัดตั้งในปี พ.ศ.2507 เพื่อให้การศึกษาแก่บุตรหลานชาวต่างประเทศตามแบบฉบับการศึกษาของประเทศสหราชอาณาจักร นักเรียนส่วนมากเป็นบุตรหลานของผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศประจำกรมต่างๆที่ติดตามครอบครัวมาอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวและควรได้รับการศึกษาต่อเนื่อง

โรงเรียนนานาชาติที่เปิดสอนในขณะนั้นทั้ง 3 โรงเรียนใช้ระบบการศึกษาแบบประเทศสหรัฐอเมริกาหรือประเทศอังกฤษ ทำให้สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นได้เสนอรัฐบาลไทยให้มีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับสอนบุตรหลานชาวญี่ปุ่นเป็นการเฉพาะ จึงมีมติคณะรัฐมนตรีให้มีการจัดตั้งโรงเรียนสมาคมไทย-ญี่ปุ่นเป็นกรณีพิเศษ เมื่อ พ.ศ.2517 แทนสถานที่เดิมที่เคยตั้งอยู่ในบริเวณสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย โดยให้รับเฉพาะนักเรียนที่มีสัญชาติญี่ปุ่นเท่านั้น หลังจากนั้นมีการเสนอขอจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นแต่ได้ถูกคัดค้านจากคณะรัฐมนตรี ไม่อนุญาตให้ขยายจำนวนโรงเรียนนานาชาติ ให้คงมีได้ 4 แห่งเท่าที่มีอยู่แล้ว เนื่องจากคำนึงถึงเรื่องความมั่นคงภายในประเทศเป็นหลัก หลังจากมีการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติแห่งสุดท้ายประมาณ 10 ปี ได้มีการอนุมัติให้จัดตั้งโรงเรียนนานาชาติขึ้นอีก 1 โรงเรียนที่จังหวัดเชียงใหม่ คือโรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ.2528 เพื่อตอบสนองกับความต้องการของนักเรียนต่างชาติที่พำนักอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก โดยมีกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้รับใบอนุญาต

ตั้งแต่มีการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติแห่งแรกจะเห็นได้ว่าไม่อนุญาตให้รับนักเรียนไทยเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ ในปี พ.ศ.2531 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ทบทุนการรับเด็กไทยเข้าศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ โดยให้ขยายขอบเขตการรับนักเรียนของโรงเรียนนานาชาติโดยให้สามารถรับบุตรคนไทยเข้าเรียนได้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ ยกเว้นโรงเรียนสมาคมไทย-ญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังยกเลิกเงื่อนไขที่ว่าไม่รับนักเรียนสัญชาติไทยและยกเลิกเงื่อนไขการรับนักเรียนเฉพาะที่เป็นบุตรข้าราชการไทยซึ่งไปรับราชการในต่างประเทศและเด็กจะต้องเคยเรียนในต่างประเทศมาแล้ว และได้กำหนดให้โรงเรียนนานาชาติทุกโรงเรียนสามารถรับบุตรคนไทยเข้าเรียนได้โดยมีเงื่อนไขดังนี้ ต้องเป็นผู้ที่ติดตามบิดามารดาหรือผู้ปกครองไปอยู่ต่างประเทศโดยบิดามารดา หรือผู้ปกครองต้องมีระยะเวลาอยู่ในต่างประเทศติดต่อกันอย่างน้อย 3 ปี และเด็กเคยเรียนในโรงเรียนต่างประเทศอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา สำหรับเด็กที่ติดตามบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจและไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ ให้เป็นไปตามกำหนดเวลาที่แต่ละหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้กำหนดไว้ หากต้องการเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติก็ให้โรงเรียนรับเข้าเรียนได้และรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทราบ

เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการขยายตัวเป็นอย่างมากจากการที่รัฐบาลในสมัยของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณได้สนับสนุนนโยบายส่งเสริมการลงทุน เป็นผลให้มีนักลงทุนชาวต่างชาติให้ความสนใจในการเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือการที่จะมีครอบครัวชาวต่างชาติเข้ามาพำนักในประเทศไทยรวมถึงเด็กๆที่ต้องการการศึกษาต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการทบทุนการไม่อนุญาตให้ขยายจำนวนโรงเรียนนานาชาติ มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2534 ได้อนุญาตให้มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นได้เป็นรายๆไปตามเหตุผลและความจำเป็น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อชาวต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย ทำให้มีโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับอนุญาตจัดตั้งเพิ่มขึ้นอีก 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนานาชาติดิษยะศริน โรงเรียนไทย-ซิกซ์นานาชาติ โรงเรียนนานาชาติเซนต์จอร์จส์ โรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย โรงเรียนนานาชาติเอกมัย โรงเรียนประชาคมนานาชาติ และโรงเรียนนานาชาติบางละมุง (ผู้สดี ตรงต่อกร, 2540)

จากการที่มีผู้ให้ความสนใจในการขอจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติและมีนักเรียนต้องการเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้น คณะรัฐมนตรีในรัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน ได้กำหนดนโยบายอนุญาตให้มีการขยายการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติได้อย่างเสรีเป็นครั้งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 ทำให้มีบุคคลและนิติบุคคลสนใจที่จะจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติทั้งในสวนกลาง

และส่วนภูมิภาคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากโรงเรียนนานาชาติจำนวน 5 โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ได้เพิ่มขึ้นเป็น 71 โรงเรียนในปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีนโยบายที่โรงเรียนนานาชาติสามารถรับนักเรียนไทยเข้าเรียนได้ตามความเหมาะสม ไม่มีการกีดกันทางเชื้อชาติและศาสนา ทำให้เด็กทุกคน ทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนามีโอกาสเท่าเทียมกันในการเข้าศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ โดยมีการคัดเลือกตามมาตรฐานของแต่ละโรงเรียน แต่จะต้องมีจำนวนนักเรียนชาวต่างชาติมากกว่านักเรียนชาวไทย กล่าวคือต้องมีนักเรียนชาวไทยไม่เกินร้อยละ 50 ของนักเรียนทั้งหมด ส่วนทางด้านค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมต่างๆ ได้มีมติให้ยกเลิกการควบคุมการกำหนดค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมต่างๆ ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2546)

4.2 การจัดการศึกษาหลักสูตรต่างประเทศในโรงเรียนนานาชาติ

ในการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมักจะดำเนินการโดยมีชาวต่างประเทศเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการ ทำให้จำเป็นต้องมีการกำหนดรายละเอียดในด้านการจัดระบบชั้นเรียนการจัดช่วงชั้นของหลักสูตร และการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกันและเป็นประโยชน์กับนักเรียนที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการกำหนดรายละเอียดต่างๆไว้ดังนี้

1) การจัดระบบชั้นเรียน

ในการจัดระบบชั้นเรียนของระบบการศึกษาต่างประเทศส่วนใหญ่จัดเป็นระบบ 6-3-3 คือ ระดับประถมศึกษา 6 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี รวมเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ซึ่งจำนวนปีที่กำหนดในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละประเทศมีความสอดคล้องกับข้อตกลงในการประชุมนานาชาติของ UNESCO ที่เสนอแนะเกี่ยวกับความจำเป็นของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศ โดยเสนอว่าระบบที่เหมาะสมควรเป็น 6-3-3 ซึ่งมีหลายประเทศใช้ระบบนี้ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน และไทย เป็นต้น อย่างไรก็ตามยังคงมีบางประเทศที่มีการปรับเปลี่ยนการจัดระบบชั้นเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาพเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษใช้ระบบ 6-3-2 ประเทศออสเตรเลียใช้ระบบ 6-4-2 และประเทศนิวซีแลนด์ สิงคโปร์ และเวียดนามใช้ระบบ 6-4-3 เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2546)

2) การจัดช่วงชั้นของหลักสูตร

ในหลายประเทศจัดจำแนกช่วงชั้นของหลักสูตรออกเป็นระบบของชั้นเรียน ดังนี้

- หลักสูตรประถมศึกษา (Elementary Curriculum)
- หลักสูตรระดับกลาง (Middle School Curriculum)
- หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา (High School Curriculum)

3) การเปรียบเทียบระดับชั้นเรียนระหว่างหลักสูตรต่างประเทศกับหลักสูตรของไทย

ในการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติด้วยหลักสูตรต่างประเทศจะมีการพิจารณาเปรียบเทียบระดับชั้นเรียนกับหลักสูตรของไทย ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบระดับชั้นเรียนระหว่างระบบการศึกษาแบบประเทศสหรัฐอเมริกาและระบบนานาชาติ แบบประเทศอังกฤษ และแบบประเทศไทย

ระบบการศึกษา แบบประเทศสหรัฐอเมริกา และนานาชาติ (Grade)	ระบบการศึกษา แบบประเทศอังกฤษ (Year)	ระบบการศึกษาแบบ ประเทศไทย (Grade)
Kindergarten	1	ประถมศึกษาปีที่ 1
1	2	ประถมศึกษาปีที่ 2
2	3	ประถมศึกษาปีที่ 3
3	4	ประถมศึกษาปีที่ 3
4	5	ประถมศึกษาปีที่ 4
5	6	ประถมศึกษาปีที่ 5
6	7	ประถมศึกษาปีที่ 6
7	8	มัธยมศึกษาปีที่ 1
8	9	มัธยมศึกษาปีที่ 2
9	10	มัธยมศึกษาปีที่ 3
10	11	มัธยมศึกษาปีที่ 4
11	12	มัธยมศึกษาปีที่ 5
12	13	มัธยมศึกษาปีที่ 6

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กระทรวงพาณิชย์

หลังจากนักเรียนจบการศึกษาตามหลักสูตรของต่างประเทศแล้ว นักเรียนสามารถขอให้กระทรวงศึกษาธิการทำการเทียบวุฒิการศึกษาให้หากนักเรียนได้เรียนและทำการสอบตามหลักสูตร IGCSE และหลักสูตร IB (กรมส่งเสริมการส่งออก, 2546) ดังนี้

- นักเรียนที่สอบผ่านตามหลักสูตร IGCSE 4 วิชา โดยได้เกรด A-C จะมีวุฒิการศึกษาเทียบเท่ากับจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของไทย
- นักเรียนที่สอบผ่านตามหลักสูตร IGCSE 5 วิชา โดยได้เกรด A-C จะมีวุฒิการศึกษาเทียบเท่ากับจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของไทย
- นักเรียนที่ได้รับประกาศนียบัตร 5 วิชาในหลักสูตร IB จะมีวุฒิการศึกษาเทียบเท่ากับจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของไทย
- นักเรียนที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร จะไม่ได้รับการเทียบวุฒิการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นโรงเรียนที่ศึกษานั้นได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศ

นอกจากนี้ นักเรียนที่จบการศึกษาในระดับ Grade 12 ตามระบบการศึกษาแบบประเทศสหรัฐอเมริกาและระบบนานาชาติ และ Year 13 ตามระบบการศึกษาแบบประเทศอังกฤษ จะได้รับการพิจารณาจากทบวงมหาวิทยาลัยในการสมัครเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาเทียบเท่ากับนักเรียนที่จบการศึกษามาจากต่างประเทศ

4) การเรียนการสอนภาษาไทย

การเรียนการสอนในโรงเรียนนานาชาติไม่ว่าจะใช้ระบบการศึกษาแบบใดก็ตาม จะต้องมีการเรียนการสอนภาษาไทยรวมอยู่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมประเพณีของไทย และเพื่อให้นักเรียนต่างชาติสามารถใช้ภาษาไทยง่าย ๆ ในชีวิตประจำวันได้ สามารถติดต่อสื่อสารกับคนไทยได้ ทำให้ใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข และประเด็นสำคัญการเรียนการสอนภาษาไทยจะทำให้คนไทยมีความเข้าใจในภาษา วัฒนธรรมไทย และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะสามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของไทยได้ในอนาคต การเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนนานาชาติกำหนดไว้ดังนี้ (มูลนิธิ ตรงต่อกร, 2540)

กรณีนักเรียนต่างชาติ กำหนดให้เรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยเป็นวิชาบังคับ 1 คาบต่อสัปดาห์สำหรับนักเรียนเกรด 1-8 และบรรจุเป็นวิชาเลือกสำหรับนักเรียนเกรด 9-12 โดย

ใช้สื่อการสอนเป็นภาษาต่างประเทศ ส่วนนักเรียนที่ย้ายมาจากต่างประเทศเข้าเรียนในเกรด 9-12 ให้เรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยอย่างน้อย 2 ปี

กรณีนักเรียนไทย กำหนดให้เรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 คาบ ตลอด 12 ปี ทั้งนี้กำหนดเวลา 1 คาบ เท่ากับ 50 นาที

4.3 ระบบการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

การเรียนการสอนในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยนั้นมีการเลือกใช้ระบบการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละโรงเรียน ซึ่งอาจเลือกใช้ระบบของประเทศแม่ของโรงเรียนนั้นหรือเลือกใช้ระบบที่ผสมผสานระหว่างระบบต่างๆ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน ในที่นี้จะให้ความสำคัญกับระบบการศึกษาแบบประเทศสหรัฐอเมริกา แบบประเทศอังกฤษ และระบบ IB เป็นหลัก และจะกล่าวถึงระบบการศึกษาแบบอื่นๆ พอสังเขป เนื่องจากโรงเรียนนานาชาติส่วนใหญ่ในประเทศไทยทำการเรียนการสอนด้วยระบบการศึกษาแบบประเทศสหรัฐอเมริกา แบบประเทศอังกฤษ และแบบ IB

4.3.1 ระบบการศึกษาแบบประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ มีประชากรเป็นจำนวนมาก กระจายอยู่ตามส่วนต่างๆ ของประเทศ ไม่มีหลักสูตรของชาติ การจัดการศึกษาจะมอบหมายให้แต่ละรัฐ (State) มีหน้าที่ในการจัดทำ ดำเนินการวางแผนแนวทางการศึกษา (Curriculum Guideline) และดูแลให้มีผลบังคับใช้ในรัฐนั้นๆ ภายใต้การบริหารของ Department of Education ของแต่ละรัฐที่กระจายอำนาจต่อให้ Local School Districts แล้วให้ School Districts นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นแต่ละแห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2546) ทำให้แต่ละรัฐ (State) ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีแนวทางการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม ระบบการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาจะยึดแนวทางและทฤษฎีพัฒนาการของยุโรปมาใช้ รายละเอียดของระบบการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา มีรายละเอียดดังนี้

1) การจัดช่วงชั้น

ระบบการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา จะจัดชั้นเรียนเป็น 3 ช่วงชั้น คือ

(1) ระดับพัฒนาการเด็ก (Elementary) หรือ K-เกรด 5

(2) ระดับกลาง (Middle School) หรือ เกรด 6-8

(3) ระดับมัธยมศึกษา (High School) หรือ เกรด 9-12

2) การกำหนดรายวิชา

ระบบการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา จะกำหนดเป็นรายวิชาในแต่ละมาตรฐานสาระสำคัญของวิชานั้นๆ คือมีวิชาแกน (Core Subject) ซึ่งรัฐบาลกลางเน้นให้ความสำคัญวิชาแกน 4 วิชา คือ ภาษาประจำชาติ (ภาษาอังกฤษ) สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ในการจัดหลักสูตรจะจัดเนื้อหาสาระตามช่วงชั้น เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ ก็จะแบ่งเป็น วิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา วิทยาศาสตร์ระดับกลาง และวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น

วิชาต่างๆที่นักเรียนเลือกศึกษาภายใต้ระบบนี้จะได้รับการแบ่งส่วนเพื่อเพิ่มความรู้อันด้านลึกให้กับทักษะในการเรียนรู้ เช่น ภาษาอังกฤษจะถูกแบ่งเป็นการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการมองประเด็นความคิด (เอฟ ที ซี (ไทยแลนด์), 2546) ซึ่งวิชาที่นักเรียนในแต่ละระดับชั้นต้องทำการศึกษา คือ

(1) ก่อนวัยเรียน (อายุ 2-6 ปี)ถึงประถมศึกษา (อายุ 6-12 ปี) K-เกรด 5 เรียนวิชา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ สังคมศึกษา (ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์) ศิลปะ ดนตรี พลศึกษา สุขศึกษา และภาษาต่างประเทศหนึ่งภาษา

(2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (อายุ 12-14 ปี) เกรด 6-8 เรียนวิชา อังกฤษ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ สังคมศึกษา (ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์) ศิลปะ ดนตรี พลศึกษา สุขศึกษา และภาษาต่างประเทศหนึ่งภาษา

(3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (อายุ 14-18 ปี) เกรด 9-12 เรียนวิชา อังกฤษ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ สังคมศึกษา (ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์) ศิลปะ ดนตรี พลศึกษา สุขศึกษา และภาษาต่างประเทศหนึ่งภาษา

นอกจากโรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแล้ว โรงเรียนยังต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วย เช่น กิจกรรมกีฬา ดนตรี ศิลปะ การแข่งขันทางวิชาการ และกิจกรรมทัศนศึกษา เป็นต้น

สำหรับขั้นตอนการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจะประกอบไปด้วยการสอบต่างๆ เช่น Scholastic Aptitude Test (SAT) ซึ่งมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะเป็นผู้กำหนดระดับคะแนนในการรับเข้าศึกษาต่อ นักเรียนจะต้องมีเกรดเฉลี่ยสะสมและหน่วยกิตไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่

มหาวิทยาลัยกำหนด ต้องมีจุดหมายแนะนำจากครูหรืออาจารย์ที่ปรึกษา และมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมนอกเหนือหลักสูตร เช่น กิจกรรมทางกีฬา และเขียนเรียงความเพื่อแสดงความเป็นตัวของตัวเองได้ นอกจากนี้ยังมีการเรียน Advanced Placement Program (AP) ภายใต้การควบคุมของ American College Board เป็นการเรียนเพื่อเตรียมตัวเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัย การสอบ AP จะสามารถสอบได้หลังจากเรียนจบตามหลักสูตร AP ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายปีสุดท้าย การเรียนเพื่อเตรียมสอบ AP ยังสามารถเชื่อมโยงไปยังโปรแกรมการเรียน IB ได้ด้วย (Jennifer Sharples and Colin De' Ath, 1998) โรงเรียนนานาชาติหลายโรงเรียนในประเทศไทยเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีคะแนนสอบสูงได้รับการให้หน่วยกิจการศึกษาในปีแรกจากมหาวิทยาลัยต่างๆในสหรัฐอเมริกาด้วย

โรงเรียนนานาชาติที่ใช้ระบบการศึกษาแบบประเทศสหรัฐอเมริกาจะได้รับการรับรองจากองค์การที่ให้การรับรองในด้านการศึกษาโดยเฉพาะ เช่น Western Association of Schools and Colleges หรือ WASC มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่จะรับนักเรียนที่ผ่านการสอบและจบการศึกษาจากโรงเรียนที่ได้รับการรับรองแล้ว โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่ใช้ระบบการศึกษาแบบประเทศสหรัฐอเมริกามีหลายโรงเรียน เช่น โรงเรียนร่วมฤดีวิเทศศึกษา (Ruamrudee International School) โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ (International School Bangkok) โรงเรียนนานาชาติกรุงเทพ (Bangkok International Academic School) เป็นต้น

4.3.2 ระบบการศึกษาแบบประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษได้จัดทำ National Curriculum for England and Wales ขึ้นในปี พ.ศ.2531 เป็นหลักสูตรที่เน้นให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด นักเรียนจะเริ่มเข้าเรียนระดับประถมศึกษาเมื่ออายุย่างเข้าปีที่ 5 แคว้นการศึกษา (Countries) บางแห่งจัดให้มี Middle School เชื่อมต่อระหว่างระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษาด้วย โดยโรงเรียนหรือท้องถิ่นจะเป็นฝ่ายจัดทำหลักสูตรในระดับประถมศึกษา ซึ่งตามระบบการศึกษาแบบประเทศอังกฤษจะมีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2546)

1) การจัดช่วงชั้น

ระบบการศึกษาแบบประเทศอังกฤษจะใช้หลักสูตร National Curriculum ที่มีการจัดช่วงชั้นตามอายุของนักเรียน ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การจัดช่วงชั้นตามระบบการศึกษาแบบประเทศอังกฤษ

Key Stage	อายุนักเรียน (ปี)	ชั้นเรียน (Year)
Key Stage 1	5-7	1-2
Key Stage 2	7-11	3-6
Key Stage 3	11-14	7-9
Key Stage 4	14-16	10-11

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

Key Stage เป็นคำที่ใช้แบ่งช่วงชั้นการเรียนของหลักสูตรประเทศอังกฤษ ชั้นเรียน Year 1-11 (อายุ 5-16 ปี) เป็นการศึกษาภาคบังคับในประเทศอังกฤษ (Ordinary Level หรือ O-Level) สำหรับชั้นเรียน Year 12-13 เป็นการศึกษาชั้นสูง (Advance Level หรือ A-Level) สำหรับผู้มุ่งสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีความต้องการชัดเจนแล้วว่าจะศึกษาต่อในคณะหรือสาขาวิชาใด

2) การกำหนดรายวิชา

ในแต่ละ Key Stage จะมีวิชาเรียนที่แตกต่างกัน คือ

(1) Key Stage 1 และ 2 เรียนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การออกแบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี และพลศึกษา

(2) Key Stage 3 จะเรียนเหมือน Key Stage 1 และ 2 เพิ่มวิชาภาษาต่างประเทศ (ซึ่งอาจให้เด็กเรียนได้ตั้งแต่ศึกษาอยู่ใน Key Stage 2)

(3) Key Stage 4 เรียนวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ พลศึกษา การออกแบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และภาษาต่างประเทศ วิชาเหล่านี้มุ่งที่จะเตรียมสำหรับการใช้ชีวิตแบบผู้ใหญ่ รวมถึงการศึกษาต่อและการทำงาน โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่ใช้ระบบแบบประเทศอังกฤษอาจจัดวิชาเลือกให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาด้านมนุษยศาสตร์ คือ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์และธุรกิจ หรือด้านศิลปะ คือ การออกแบบ ดนตรี การละคร และอาจเปิดสอนวิชาชีพเป็นวิชาเลือกสำหรับนักเรียนที่ต้องการมีความรู้และทักษะทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการทำงานก็ได้เช่นกัน

สำหรับวิชาหลักของหลักสูตร National Curriculum จะแบ่งการศึกษาออกเป็น ส่วนย่อยต่างๆ เช่น ภาษาอังกฤษ แบ่งเป็น การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน เป็นต้น โดย

หลักสูตร National Curriculum จะเป็นผู้กำหนดมาตรฐานและเป้าหมายการศึกษาสำหรับเด็กอายุระหว่าง 5-14 ปี สำหรับวิชาส่วนมากจะมีระดับไล่จากน้อยไปหามากตั้งแต่ระดับ 1 ถึง 8 และนักเรียนจะต้องเรียนตามลำดับชั้น (เอฟ ที ซี (ไทยแลนด์), 2546)

หลักสูตรนี้ยังกำหนดให้มีการสอบระดับชาติสำหรับนักเรียนที่มีอายุ 7,11 และ 14 ปีในวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ และต้องสอบวิชาวิทยาศาสตร์เมื่อมีอายุ 11 และ 14 ปี เพื่อวัดความสามารถในการสอนของโรงเรียนและการเรียนรู้ของนักเรียนโดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานของประเทศ ส่วนครูที่สอนอยู่ในระดับต่างๆถูกกำหนดให้วัดความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียนในวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เมื่อนักเรียนอายุ 7,11 และ 14 ปี โดยเทียบกับมาตรฐานของ National Curriculum และยังมีสิทธิ์เลือกรายงานระดับความสามารถของเด็กที่ตนเห็นว่าถูกต้องเหมาะสม การกำหนดระยะเวลาในการศึกษาวิชาต่างๆรวมถึงการตัดสินใจเพิ่มวิชาอื่นๆเข้าไปในหลักสูตรจะขึ้นอยู่กับแต่ละโรงเรียน (Jennifer Sharples and Colin De' Ath, 1998) และหลักสูตร National Curriculum ยังเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองทำแผนผังวัดความก้าวหน้าทางการเรียนของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผู้ปกครองและตัวเด็กทราบถึงภาพรวม สถานภาพความสามารถ จุดแข็ง และจุดด้อยของเด็กอย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้เด็กรักษามาตรฐานด้านการเรียนแม้นักเรียนจะเปลี่ยนที่เรียนก็ตาม

นอกจากนี้ในระบบการศึกษาแบบประเทศอังกฤษ คณะกรรมการการสอบไล่ของอังกฤษหลายแห่ง (British Examining Board) ยังมีการจัดทำหลักสูตร General Certificate of Secondary Education (GCSE) ขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการศึกษาต่อในระดับ IB แต่อย่างไรก็ตาม Cambridge Local Examinations Syndicate ได้จัดทำหลักสูตร International General Certificate of Secondary Education (IGCSE) เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนเช่นกันและได้รับความนิยมมากกว่าด้วย โดยนักเรียนที่ต้องการจะศึกษาในหลักสูตร IGCSE ต้องสอบผ่านในรายวิชาต่างๆโดยมีเกรดที่ดีเช่นกัน

ส่วนการเตรียมเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยนั้น นักเรียนที่ศึกษาในระบบแบบประเทศอังกฤษที่ต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยจะถูกกำหนดให้เรียนการศึกษาขั้นสูง (Advance Level หรือ A-Level) เป็นเวลา 2 ปี คือ Year 12-13 โดยจะศึกษาวิชาที่มีให้เลือกอย่างละเอียด ในบางโรงเรียนอาจจัดให้มีหลักสูตร IB 2 ปีในระดับอนุปริญญา ซึ่งเป็นที่ยอมรับสำหรับมหาวิทยาลัยทั่วไปในอังกฤษและเป็นข้อกำหนดในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเช่นกัน

โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมีการจัดการเรียนการสอนแบบ A-Level หรือหลักสูตร IB สำหรับเด็กอายุ 12 และ 13 ปี จะรู้จักกันในชื่อ Senior Studies Sixth Form หรือ

Tertiary Education ซึ่งมีหลายโรงเรียนในประเทศไทยที่ใช้ระบบการศึกษาแบบประเทศอังกฤษ เช่น โรงเรียนบางกอกพัฒนา (Bangkok Patana School) โรงเรียนนานาชาติเซนต์จॉห์น (St.John's International School) และ โรงเรียนนานาชาติเดอะรีเจ้นท์ (International School of the Regents) เป็นต้น

4.3.3 หลักสูตร International Baccalaureate (IB)

หลักสูตร IB ตั้งขึ้นโดย International Baccalaureate Organization (IBO) ซึ่งเป็นองค์กรทางการศึกษาที่ไม่แสวงหาผลกำไร มีศูนย์ใหญ่อยู่ที่เมืองเจนีวา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ หลักสูตร IB เป็นหลักสูตรที่เกิดจากการรวมข้อดีและจุดเด่นของระบบการศึกษา และหลักสูตรของชาติต่างๆ ไว้ด้วยกัน จะเน้นเนื้อหาการเรียนที่เข้มข้น และเป็นสนามฝึกซ้อมที่ดี สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย หลักสูตรนี้จะประกอบด้วยกลวิธีต่างๆ ที่เสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การแปลข้อมูล การตีความตัวเลข การใช้ภาษาต่างๆ การเขียนเรียงความอย่างถูกต้อง การนำเสนองานแบบรายบุคคลและกลุ่ม รวมทั้งการใช้อินเทอร์เน็ตเทคโนโลยี (Internet Technology) เป็นเครื่องมือสู่การเรียนรู้ที่กว้างขวางมาก รายละเอียดของหลักสูตร IB มีดังนี้ (เอฟ ที ซี (ไทยแลนด์), 2546)

1) การจัดช่วงชั้น

สำหรับนักเรียนในหลักสูตร IB จะถูกแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

- (1) ระดับประถมศึกษา (The Primary Years Program หรือ PYP) สำหรับนักเรียนอายุ 3-12 ปี
- (2) ระดับมัธยมศึกษา (The Middle Years Program หรือ MYP) สำหรับนักเรียนอายุ 11-16 ปี
- (3) ระดับอนุปริญญา (The Diploma Program หรือ DP) สำหรับนักเรียนอายุ 16-19 ปี

2) การกำหนดรายวิชา

หลักสูตรนี้ประกอบไปด้วยแขนงวิชาหลักต่างๆ ดังนี้

- วรรณคดีในภาษาของตน
- ภาษาที่สอง (นักเรียนบางคนอาจได้รับอนุปริญญาจากการศึกษาวิชานี้)

- วิทยาศาสตร์จากการทดลอง
- สังคมวิทยา
- คณิตศาสตร์
- ศิลปะ ดนตรี หรือภาษาที่สาม

จะเห็นได้ว่าหลักสูตร IB เน้นการสอนในด้านมนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยกำหนดให้นักเรียนแต่ละคนต้องมีชั่วโมงเรียนถึง 1,200 ชั่วโมงในห้องเรียนใน 6 วิชา โดยเลือกเรียนสามวิชาในระดับ High Level (เทียบเท่ากับ A-Level ของประเทศอังกฤษ) และอีกสามวิชาในระดับ Standard Level

ในหลักสูตรระดับ PYP จะมีหลักการที่เน้นพัฒนาองค์รวมของเด็ก โดยคำนึงถึงความต้องการของเด็กทั้งด้านสติปัญญา สังคม ร่างกาย อารมณ์ และวัฒนธรรม แก่นของหลักสูตรคือ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ ความคิดรวบยอด ทักษะ เจตคติ และการกระทำ จะครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาต่อไปนี้ ภาษา สังคมวิทยา คณิตศาสตร์ ศิลปะ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และพลศึกษา นอกจากนี้นักเรียนทุกคนต้องเรียนภาษาที่สองด้วย ซึ่งทุกวิชาจะใช้กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผลที่ครูและนักเรียนทำงานร่วมกัน ทั้งการประเมินความก้าวหน้าและประเมินสรุป นักเรียนจะมี Portfolio แสดงผลสัมฤทธิ์ของตนแต่ไม่มีการสอบได้หรือการประเมินผลจาก IBO

ส่วนหลักสูตรในระดับ MYP เป็นหลักสูตร 5 ปี ที่เตรียมความพร้อมเพื่อเรียนในขั้นสูงต่อไปคือระดับ DP ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (แต่ผู้เรียนก็ไม่จำเป็นต้องเรียนหลักสูตร MYP เพื่อเข้าเรียนในหลักสูตร DP) หลักสูตร MYP เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของความเข้าใจว่า ผู้เรียนในระดับขั้นนี้เป็นวัยรุ่นที่ความคิดและสติปัญญากำลังพัฒนา ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้เรียนมักมีความรู้สึกอ่อนไหวง่าย ต่อต้าน และมีคำถามในใจตลอดเวลา หลักสูตร MYP จึงให้ความสำคัญกับระเบียบวินัย ทักษะและมาตรฐานที่ทำทนาย โดยให้โอกาสเต็มที่ในการคิดสร้างสรรค์และการยืดหยุ่นที่สุด ซึ่งจะครอบคลุมวิชาต่อไปนี้ ภาษา มนุษยวิทยา เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ และพลศึกษา โดยมีวิธีการเรียนที่หลากหลาย มีการประเมินผลงานนักเรียนโดยครูผู้สอน ซึ่งจะมีคำแนะนำและมาตรฐานการเรียนรู้กำหนดไว้ โดยเน้นการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนในชั้นตอน กระบวนการต่างๆของการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงแผนและวิธีการสอนของครู รวมทั้งเน้นการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง

หลักสูตรระดับ DP เริ่มมีขึ้นเมื่อ พ.ศ.2511 เป็นหลักสูตร 2 ปีระดับชั้นเตรียมอุดมศึกษา สำหรับเตรียมตัวให้นักเรียนที่จะมุ่งเข้าสู่มหาวิทยาลัย เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับนักเรียนที่สนใจการเรียน เอาใจใส่ กระตือรือร้น และมีผลการเรียนดี ขอบข่ายเนื้อหาจะประกอบด้วย 6 กลุ่มวิชา คือ ภาษาที่หนึ่ง ภาษาที่สอง สังคมวิทยา วิทยาศาสตร์โดยการทดลอง คณิตศาสตร์ และศิลปะ ส่วนการประเมินผลจะใช้การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (ใช้การสอบอิงเกณฑ์) นอกจากนี้ในหลักสูตร DP ยังมีส่วนประกอบที่สำคัญอีก 3 ส่วน คือ

- ทฤษฎีการเรียนรู้ (Theory of Knowledge หรือ TOK) ในช่วงระยะเวลา 2 ปี นักเรียนจะได้รับการกระตุ้นให้ศึกษาถึงความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญของวิชานั้นๆ
- Creative, Action, Service (CAS) เป็นการฝึกฝนความเป็นพลเมืองดี โดยการนำเด็กออกจากโลกหนังสือเติมประสบการณ์สร้างความคิดสร้างสรรค์ การลงมือปฏิบัติ และการให้บริการผู้อื่น นักเรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะและการเอาใจใส่ผู้อื่นทั้งในระดับโรงเรียนและชุมชนอย่างน้อย 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และต้องเรียนให้ครบ 150 ชั่วโมง
- การเขียนเรียงความแบบยาว (Extended Essay) ซึ่งมีความยาว 4,000 คำ ในเรื่องที่นักเรียนมีความสนใจโดยการค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการจบการศึกษาในหลักสูตร IB Diploma นักเรียนจะต้องทำการสอบวัดผลในแต่ละรายวิชา ซึ่งมีคะแนนต่ำสุด 1 คะแนนและสูงสุด 7 คะแนน โดยต้องมีคะแนนรวมไม่ต่ำกว่า 24 คะแนนและผ่าน TOK, CAS และ Extended Essay ทั้งสามส่วน

หลักสูตร IB เป็นหลักสูตรใหม่ที่เป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้กับนักเรียนที่ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในบางโรงเรียนจะเปิดสอนในทุกระดับชั้นตามหลักสูตร IB คือ PYP , MYP และ DP หรือบางโรงเรียนอาจเปิดสอนควบคู่ไปกับระบบการศึกษาของต่างประเทศ เช่น เปิดสอนตามระบบการศึกษาของประเทศไทยแล้วมีการสอนในหลักสูตร IB ระดับ DP ในชั้น Year 12-13 หรือใช้ระบบแบบประเทศสหรัฐอเมริกาแล้วมีการสอนในหลักสูตร IB ระดับ DP ในชั้น Grade 11-12 ก็ได้เช่นกัน ซึ่งได้รับความนิยมมาก แต่เนื่องจากหลักสูตร IB มีความเข้มข้นในเนื้อหาและสำเร็จการศึกษาครบหลักสูตรได้ยาก นักเรียนบางคนอาจเรียนในบางวิชาของหลักสูตร IB ก็ได้เช่นกัน ซึ่งจะได้รับประกาศนียบัตรหลังจบการศึกษาในรายวิชานั้นๆ

จะเห็นได้ว่าหลักสูตร IB เป็นหลักสูตรที่มีความเข้มข้นในแขนงวิชา มีการประเมินผลที่เข้มงวดด้วยคุณภาพและมาตรฐานที่สูง ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จสูงในการเข้าและศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่มีการสอนหลักสูตร IB เช่น โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ (International School Bangkok) โรงเรียนนานาชาติใหม่แห่ง

ประเทศไทย (New International School of Thailand) โรงเรียนบางกอกพัฒนา (Bangkok Patana School) เป็นต้น

นอกจากระบบการศึกษาต่างๆที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีระบบการศึกษาแบบอื่นๆ อีก เช่นระบบการเรียนการสอนแบบประเทศเยอรมัน ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นระบบการศึกษาที่ใช้ภายในประเทศไม่เป็นที่นิยมทั่วไปมากนัก แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยบางโรงเรียนก็เปิดสอนตามระบบการศึกษาเหล่านี้ เช่น โรงเรียนสมาคมไทย-ญี่ปุ่น (Thai-Japanese Association School) ที่เปิดสอนตามระบบของประเทศญี่ปุ่น โรงเรียนคริสเตียนเยอรมันเชียงใหม่ (Christian German Chiangmai School) ที่เปิดสอนตามระบบของประเทศเยอรมัน เป็นต้น

4.4 การจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

ในการขอจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ ซึ่งมีหลักเกณฑ์พอสังเขปดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน, 2546)

4.4.1 คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตจัดตั้ง

ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนอาจะเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีคุณสมบัติดังนี้

1) บุคคลต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิดมีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และมีคุณสมบัติอื่นๆ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2) นิติบุคคล

(1) มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเท่านั้น

(2) มีผู้ถือหุ้นหรือกรรมการที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

(3) ผู้ลงนามแทนนิติบุคคลที่เป็นผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(4) มีคุณสมบัติอื่นตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4.4.2 สถานที่ตั้ง

1) ที่ดิน ต้องมีสภาพ ลักษณะและขนาดเนื้อที่เหมาะสมเพียงพอกับระดับการศึกษาที่ได้รับอนุญาตดังนี้

(1) ระดับก่อนประถมศึกษา ที่ดินต้องมีเนื้อที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันไม่น้อยกว่า 1 ไร่

(2) ระดับประถมศึกษา ที่ดินต้องมีเนื้อที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันไม่น้อยกว่า 2 ไร่

(3) ระดับมัธยมศึกษา ที่ดินต้องมีเนื้อที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันไม่น้อยกว่า 2 ไร่

(4) ถ้าเปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ที่ดินต้องมีเนื้อที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน ไม่น้อยกว่า 5 ไร่

2) ที่ดินที่ใช้จัดตั้งโรงเรียนนานาชาติต้องเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ขอรับใบอนุญาต หรือเป็นที่ดินที่มีลักษณะดังนี้

(1) เป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่ราชพัสดุ ที่ศาสนสมบัติกลาง ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ขององค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือ

(2) เป็นที่ดินของเอกชน แต่ต้องมีสัญญาเช่า ซึ่งมีระยะเวลาการเช่า แบ่งตามระดับการศึกษา ดังนี้

- ระดับก่อนประถมศึกษา และหรือประถมศึกษา มีระยะเวลาการเช่าไม่น้อยกว่า 10 ปี

- ระดับมัธยมศึกษา มีระยะเวลาการเช่าไม่น้อยกว่า 15 ปี

3) ที่ดินต้องปลอดภาระการจำนอง ในช่วงที่ยื่นเสนอโครงการ และหากที่ดินจำนองภายหลังจากที่ได้รับอนุมัติโครงการแล้ว ภาระจำนองต้องเป็นไปเพราะกู้ยืมเพื่อดำเนินโครงการเท่านั้น

4) ที่ดินต้องตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี การคมนาคมสะดวก มีรั้วรอบแสดงอาณาเขตที่แน่นอน มีขนาดกว้างขวางเพียงพอแก่กิจการของโรงเรียน ไม่เป็นที่น้ำท่วมขัง ไม่ขัดต่อสุขภาพลักษณะและอนามัยของนักเรียน ไม่มีสถานประกอบการอื่นอยู่ภายในบริเวณหรืออยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม หรือสถานที่อื่นอาจจะก่อให้เกิดอันตรายใดๆ หรืออยู่ใกล้สถานที่อื่นไม่เหมาะสมแก่กิจการ ยกเว้นหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบรับรองความปลอดภัย

5) ต้องมีพื้นที่สีเขียวสำหรับนักเรียนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมด

6) ต้องมีพื้นที่ในร่มหรือกลางแจ้ง ไว้สำหรับจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอนและนันทนาการของนักเรียน ไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของเขตพื้นที่ใช้สอยทั้งหมด

4.4.3 อาคารและการออกแบบ

อาคารเรียนและอาคารประกอบต่างๆ ต้องมีความมั่นคงแข็งแรง มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี ห้องเรียนต้องมีขนาดและลักษณะที่เหมาะสมและเพียงพอับหลักสูตรแต่ละระดับโดยให้มีลักษณะดังนี้

1) ความสูงของอาคาร ระดับก่อนประถมศึกษาสูงได้ไม่เกิน 2 ชั้น และต้องไม่มีเสากลางห้อง ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ถ้าอาคารสูงเกิน 4 ชั้น ต้องมีลิฟต์ความกว้างของทางขึ้นต้องไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

2) ขนาดของห้องเรียนไม่น้อยกว่า 48 ตารางเมตร ส่วนที่แคบที่สุดของห้องไม่น้อยกว่า 4 เมตร มีทางเข้าออก 2 ทาง แต่ละทางต้องกว้างไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร ถ้ามีทางเข้าออกเพียงทางเดียวต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.60 เมตร

3) ความจุนักเรียน

(1) ระดับก่อนประถมศึกษา ไม่เกิน 20 คนต่อห้อง หรือใช้หลักเกณฑ์คำนวณ 2.5 ตารางเมตรต่อคน โดยอนุโลม

(2) ระดับประถมศึกษา ไม่เกิน 25 คนต่อห้อง หรือใช้หลักเกณฑ์คำนวณ 2.0 ตารางเมตรต่อคน โดยอนุโลม

(3) ระดับมัธยมศึกษา ไม่เกิน 30 คนต่อห้อง หรือใช้หลักเกณฑ์คำนวณ 1.50 ตารางเมตรต่อคน โดยอนุโลม และมีพื้นที่ว่างเหลือเพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรม

4) จัดให้มีห้องน้ำ - ห้องส้วม แยกชาย - หญิงไม่น้อยกว่าที่กำหนดในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการและเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน

5) ต้องจัดให้มีห้องพยาบาลพร้อมเวชภัณฑ์ที่เหมาะสม ถ้าเปิดตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไปต้องแยกห้องพยาบาลชาย-หญิง

6) ห้องประกอบอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ห้องธุรการ ห้องสมุด ห้องอาหาร ห้องภาษาไทยและศิลปวัฒนธรรมไทย และห้องอื่นๆ ตามความเหมาะสม พร้อมวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นแต่ละห้องอย่างเหมาะสมและเพียงพอสำหรับการใช้ประโยชน์

7) ต้องเสนอแบบแปลนการก่อสร้างให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พิจารณานุมัติรูปแบบและรายการ และต้องได้รับอนุญาตก่อสร้างจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

4.4.4 คุณสมบัติของผู้จัดการ ครูใหญ่และครู

ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1) ผู้ขอรับใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) มีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี
- (3) ต้องมีคุณสมบัติอื่นๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.

2525 และระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2) ผู้ขอรับใบอนุญาตให้เป็นผู้ใหญ่ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีด้านการบริหารการศึกษาด้านการศึกษาหรือด้านการศึกษา
- (3) มีประสบการณ์เป็นครูมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี
- (4) มีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.

2525 และระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3) ผู้ขอรับใบอนุญาตให้เป็นผู้ครูต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- (1) ครูไทย
 - มีสัญชาติไทย
 - มีความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและต้องมีหลักฐานการศึกษา

ด้านการสอนไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต หรือมีใบประกอบวิชาชีพครูหรือมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี

- มีคุณสมบัติอื่นๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525

และระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

(2) ครูชาวต่างประเทศ

- ใช้ภาษาอังกฤษได้ดี เป็นเจ้าของภาษาหรือมีความรู้ภาษาอื่นในการสอน

- มีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และต้องมีหลักฐานการศึกษาด้านการสอนไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต หรือมีใบประกอบวิชาชีพครูหรือมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี

- ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีความรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และได้รับการผ่อนผันเรื่องคุณสมบัติสัญชาติไทย

- มีคุณสมบัติอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติครูโรงเรียนเอกชน และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4.4.5 การประกันคุณภาพการศึกษา

1) ให้สมัครเป็นสมาชิกขององค์กรรับรองมาตรฐานที่ได้รับการรับรองในระดับสากลภายใน 12 เดือน นับจากวันที่ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนและเปิดดำเนินการ (ยกเว้นโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา)

2) ผู้รับใบอนุญาตจะต้องยื่นขอรับรองมาตรฐานการศึกษา (Local Quality Assurance) จากกระทรวงศึกษาธิการ ภายใน 12 เดือน

3) โรงเรียนจะต้องได้รับรองมาตรฐานการศึกษา (Local Quality Assurance) จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนภายใน 3 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินการ

4) โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาต้องได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาจากสถาบันรับรองมาตรฐาน (Oversea Accreditation) ที่ได้รับการยอมรับโดยสากลที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนรับรองภายใน 6 ปี นับแต่วันที่เปิดกิจการ โดยต้องส่งรายงานความก้าวหน้าให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทราบทุกชั้นตอน

5) ในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนที่ระบุข้างต้นได้ ให้ยื่นอุทธรณ์ขอต่อเวลาได้อีกเพียง 1 ปี หากโรงเรียนสามารถดำเนินการให้สำเร็จได้ ให้โรงเรียนประกาศปิดกิจการตนเองภายใน 2 ปี

6) โรงเรียนต้องรายงานผลการสอบของนักเรียนที่จบหลักสูตรสูงสุดของโรงเรียนต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ทุกสิ้นปีการศึกษา

4.5 สภาพการณ์ปัจจุบันของโรงเรียนนานาชาติ

เป็นที่ทราบกันดีว่าในปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติเป็นสถาบันการศึกษาที่ได้รับความสนใจและเป็นที่ได้รับความไว้วางใจสำหรับผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้น ไม่ได้เป็นเพียงโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อชาวต่างชาติเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป ผู้ปกครองที่มีความต้องการให้บุตรหลานมีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศและความคิดที่เป็นระบบก็ให้ความสนใจที่จะส่งบุตรหลานให้เข้าศึกษาในโรงเรียนนานาชาติเพิ่มมากขึ้นด้วย เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ของเด็กให้มีความแตกต่างไปจากการเรียนรู้เดิมๆของระบบการศึกษาของไทยที่ผู้ปกครองบางท่านอาจเห็นว่าล้าสมัย และอาจก้าวไม่ทันความเปลี่ยนแปลงของโลกที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งในปัจจุบันไม่มีข้อจำกัดในการที่เด็กไทยจะเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติด้วยทำให้โรงเรียนนานาชาติเป็นอีกทางเลือกที่น่าสนใจของผู้ปกครองชาวไทย เป็นที่น่าสนใจถึงสภาพการณ์ในด้านต่างๆของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยเพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติในครั้งนี้

4.5.1 จำนวนโรงเรียนนานาชาติ

จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยเป็นที่ต้องการของทั้งชาวไทย ชาวต่างชาติในประเทศไทย และยังเป็นที่ยอมรับของชาวต่างชาติจากประเทศเพื่อนบ้านด้วย ทำให้มีการขอจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นมากมาย ประกอบกับหลังจากปี พ.ศ.2534 ภาครัฐก็ให้อิสระในการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติได้อย่างเสรี ทำให้มีผู้ให้ความสนใจในการขอจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากจำนวนโรงเรียนนานาชาติที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการรองรับความต้องการของผู้ปกครอง ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สถิติจำนวนโรงเรียนนานาชาติ พ.ศ.2500-เมษายน พ.ศ.2546

เขต / จังหวัด	ปี พ.ศ.							
	2500 - 2534	2535 - 2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
ส่วนกลาง	4	17	20	28	37	37	45	48
ส่วน ภูมิภาค	1	17	18	18	21	21	22	23
รวม	5	34	38	46	58	58	67	71

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

เห็นได้ว่าหลังจากปี พ.ศ.2534 จำนวนโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นอย่างมาก ระยะเวลาเพียง 6 ปี ในช่วง พ.ศ.2535-2540 จำนวนโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นถึง 29 โรงเรียน และนับจากเริ่มให้จัดตั้งโรงเรียนนานาชาติอย่างเสรี ก็มีจำนวนโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นถึง 66 โรงเรียน ซึ่งถือเป็นอัตราการเจริญเติบโตที่สูงถึงร้อยละ 1320 ในระยะเวลา 12 ปี ในปัจจุบัน โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมีทั้งสิ้น 71 โรงเรียน ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 48 โรงเรียน และในต่างจังหวัด 23 โรงเรียน โรงเรียนนานาชาติส่วนใหญ่จะทำการเรียนการสอนในระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และรองลงมาจะทำการเรียนการสอนเฉพาะในระดับอนุบาลเพียงอย่างเดียว แสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนโรงเรียนนานาชาติแยกตามภูมิภาคและระดับการศึกษา พ.ศ.2544-2546

ระดับการศึกษา	จำนวนโรงเรียน								
	2544			2545			2546		
	ส่วน กลาง	ส่วน ภูมิภาค	รวม	ส่วน กลาง	ส่วน ภูมิภาค	รวม	ส่วน กลาง	ส่วน ภูมิภาค	รวม
อนุบาล	18	3	21	23	1	24	26	1	27
อนุบาล-ประถมศึกษา	2	-	2	6	1	7	4	2	8
อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	3	-	3	2	-	2	2	-	2
อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนปลาย	10	16	26	12	15	27	14	15	27
ประถมศึกษา	-	-	-	1	-	1	1	-	1
ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น	2	-	2	1	1	2	1	1	2
ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	2	4	-	4	4	-	4	4
มัธยมศึกษาตอนต้น	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มัธยมศึกษาตอนปลาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	37	21	58	45	22	67	48	29	71

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

4.5.2 นักเรียนในโรงเรียนนานาชาติ

ทางด้านนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติส่วนใหญ่ยังคงเป็นชาวต่างชาติที่ติดตามผู้ปกครองเข้ามาพำนักในประเทศไทย คิดเป็นประมาณร้อยละ 65 ของนักเรียนทั้งหมดในปี

พ.ศ.2544 แต่สัดส่วนของนักเรียนต่างชาติก็ลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากคนไทยเริ่มนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น ในส่วนของนักเรียนชาวต่างชาติมีความหลากหลายในเชื้อชาติ เช่น อังกฤษ อเมริกัน แคนาดา ออสเตรเลีย จีน เกาหลี ญี่ปุ่น เป็นต้น และไม่มีกีดกันทางด้านศาสนา นักเรียนบางส่วนอาจเป็นเด็กที่ผู้ปกครองทำงานอยู่ในแถบเอเชียไม่ได้อยู่ในประเทศไทย แต่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยเนื่องด้วยโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยได้มาตรฐานในระดับสากลและเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาค ซึ่งนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติจำแนกตามสัญชาติ ระหว่างปี พ.ศ.2543-2546

นักเรียน	ปี พ.ศ.			
	2543	2544	2545	2546 ^P
ต่างชาติ	-	11,990	12,481	13,700
ไทย	-	7,989	9,423	10,000
รวม	15,768	19,979	21,904	23,700

ที่มา: 1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

2. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

3. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์ ฉบับที่ 861 วันที่ 2-8 มิถุนายน พ.ศ.2546

หมายเหตุ P = ตัวเลขคาดการณ์

ตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดถึงความจุของนักเรียนต่อห้องเรียนสำหรับโรงเรียนนานาชาติไว้ กล่าวคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ไม่เกิน 20 คนต่อห้อง ระดับประถมศึกษา ไม่เกิน 25 คนต่อห้อง ระดับมัธยมศึกษา ไม่เกิน 30 คนต่อห้อง แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนนานาชาติส่วนใหญ่จะมีการกำหนดจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนไว้ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษากำหนด

4.5.3 ครูในโรงเรียนนานาชาติ

สิ่งที่สำคัญที่ผู้ปกครองมักให้ความสำคัญในลำดับแรกๆ ในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติย่อมเป็นความรู้ที่บุตรหลานจะได้รับจากครูผู้สอน ซึ่งครูในโรงเรียนนานาชาติจะต้องได้รับการคัดสรรจากโรงเรียนตามเกณฑ์ที่แต่ละโรงเรียนกำหนดขึ้น โดยมุ่งเน้นที่ความรู้ความชำนาญในภาษาและแขนงวิชาที่จะสอน ประสบการณ์การสอน มีทักษะความตั้งใจและมีทัศนคติที่ดีในการถ่ายทอดความรู้

ในปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติจะนิยมใช้ครูชาวต่างชาติเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจในภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศของตน และคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีความรู้และทักษะในวิชาต่างๆ เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่คาดหวังว่าบุตรหลานจะได้รับความรู้ที่ถูกต้องจากเจ้าของภาษาโดยตรง ส่วนครูไทยมักจะเป็นครูที่สอนวิชาเกี่ยวกับประเทศไทย เช่น ภาษาและวัฒนธรรมไทย เพราะมีความเข้าใจและชำนาญมากกว่า พบว่าในปี พ.ศ.2545 มีครูในโรงเรียนนานาชาติทั้งสิ้น 2,072 คน อยู่ในโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร 1,239 คน และในส่วนภูมิภาคอีก 833 คน ซึ่งคาดว่าในอนาคตจำนวนครูในโรงเรียนนานาชาติจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนโรงเรียนและนักเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น แสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนครูในโรงเรียนนานาชาติแบ่งตามเขตพื้นที่ ระหว่างปี พ.ศ.2543-2545

ครู	ปี พ.ศ.			
	2542	2543	2544	2545
กรุงเทพมหานคร	894	1,033	1,298	1,239
ส่วนภูมิภาค	585	716	788	833
รวม	1,479	1,749	2,086	2,072

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

4.5.4 การสนับสนุนของภาครัฐ

ภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น จึงได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมในหลายด้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติมีหลายหน่วยงาน ในแต่ละหน่วยงานจะมีนโยบายที่สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติแตกต่างกันออกไปซึ่งล้วนแล้วแต่มีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้การดำเนินงานของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถแบ่งเป็น

1) กระทรวงศึกษาธิการ

การสนับสนุนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นหน่วยงานหลักที่กำกับดูแลโรงเรียนนานาชาติ ตั้งแต่การขอจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติ การกำหนดคุณสมบัติผู้จัดการโรงเรียน ครูใหญ่ ครู การพิจารณาอนุมัติหลักสูตร ตลอดจนการประกันคุณภาพของโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสนับสนุนแก่โรงเรียนนานาชาติ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการขออนุญาตต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1) การขออนุญาตให้ชาวต่างประเทศเป็นครู แต่เดิมจะใช้เวลาในการพิจารณาเป็นเวลานาน เนื่องจากต้องรอผลการพิจารณาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วย แต่ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะพิจารณาการอนุญาตเป็นครูไปได้เลย หากผลการพิจารณาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรากฏว่าชาวต่างประเทศผู้นั้นไม่เหมาะสมที่จะเป็นครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนก็จะพิจารณาถอนใบอนุญาตภายหลัง ทำให้ใช้ระยะเวลาในการขออนุญาตเป็นครูไม่เกิน 2 วัน ช่วยลดเวลาในการดำเนินการไปได้มาก

(2) การผ่อนผันสัญชาติไทย อำนาจในการพิจารณามอนผันคุณสมบัติสัญชาติไทยของครูชาวต่างประเทศเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบอำนาจให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้ปฏิบัติแทน ซึ่งในการที่โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคจะขออนุญาตบรรจุครูต่างประเทศ จังหวัดจะต้องส่งเรื่องมาให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนผ่อนผันคุณสมบัติสัญชาติไทย แล้วส่งเรื่องกลับไปให้จังหวัดพิจารณาอนุญาตการเป็นครูทำให้เกิดความล่าช้า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงได้เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพิจารณามอบอำนาจในการผ่อนผันสัญชาติไทยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติแทน ทำให้การพิจารณาอนุญาตครูต่างประเทศเสร็จสิ้นภายในจังหวัดเป็นความสะดวกรวดเร็ว และลดขั้นตอนลงไป

(3) การขออนุญาตต่ออายุการพำนักอยู่ในประเทศของครูชาวต่างประเทศ เดิมเมื่อชาวต่างประเทศได้รับอนุญาตให้เป็นครูในโรงเรียนนานาชาติทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะเป็นผู้ออกหนังสือรับรองชาวต่างประเทศเหล่านั้น เพื่อใช้แสดงต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองประกอบคำร้องขอพำนักอยู่ต่อในประเทศ แต่มักจะเป็นปัญหาสำหรับโรงเรียนในส่วนภูมิภาค เนื่องจากมีขั้นตอนที่ยาวนาน ทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนไม่สามารถดำเนินการได้ทันเวลา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงเสนอต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพิจารณาให้ความเห็นชอบในการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาออกหนังสือรับรองครูชาวต่างประเทศแทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้เห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเสนอ ทำให้โรงเรียนนานาชาติในส่วนภูมิภาคเกิดความคล่องตัว สะดวก และรวดเร็ว

(4) การขอยกเว้นภาษีอากรนำเข้าวัสดุอุปกรณ์การศึกษา เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายของโรงเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการส่งเสริมการดำเนินกิจการโรงเรียนนานาชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้เสนอกระทรวงศึกษาธิการพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีให้พิจารณายกเว้นภาษีอากรนำเข้าวัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่โรงเรียนซื้อมาจากต่างประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ ทำให้โรงเรียนนานาชาติได้รับยกเว้นอากรนำเข้าวัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่สั่งซื้อจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้โรงเรียนนานาชาติยังได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ในส่วนของรายได้จากกิจการของโรงเรียน ซึ่งไม่รวมถึงรายได้จากการขายของ การรับจ้างทำงาน และการให้บริการอื่นๆ

(5) การอนุมัติหลักสูตร เดิมการพิจารณาอนุมัติหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่โรงเรียนนำมาจากต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะเสนอให้กรมวิชาการพิจารณา ซึ่งจะใช้เวลาานานมาก ปัจจุบันกรมวิชาการได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าถ้าโรงเรียนมีหนังสือรับรองหลักสูตรว่าหลักสูตรดังกล่าวเป็นของประเทศใดหรือโรงเรียนใดในต่างประเทศ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทำให้ลดขั้นตอนและเวลาในการพิจารณาเป็นอย่างมาก

2) กระทรวงพาณิชย์

การสนับสนุนของกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมีกรมส่งเสริมการส่งออกเป็นหน่วยงานที่ดูแลให้การสนับสนุนธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในส่วนของ การประชาสัมพันธ์ ซึ่งธุรกิจบริการการศึกษาจะแตกต่างจากสินค้าทั่วไป ผู้รับบริการจะต้องเชื่อมั่นในการให้บริการก่อนที่จะตัดสินใจซื้อบริการ ดังนั้นการสร้างเชื่อมั่นในคุณภาพการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งต้องประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ชาวต่างชาติทราบถึงคุณภาพการศึกษาของไทย ซึ่งกรมส่งเสริมการส่งออกได้ทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องโดยได้รับความร่วมมือจากสถานเอกอัครราชทูตไทยและหน่วยงานสำนักงานการค้าในต่างประเทศ รวมถึงการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสารสำคัญในต่างประเทศ นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาของไทยกับต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนนักเรียนซึ่งกันและกัน และยังมีการจัดสัมมนาและแนะนำแนวทางการศึกษานานาชาติของไทย จัดนิทรรศการการศึกษานานาชาติของไทยในต่างประเทศ รวมทั้งเข้าร่วมนิทรรศการการศึกษานานาชาติในต่างประเทศด้วย